

Hallands branscher i relation till covid-19

Branschläget

Halland, 30 april 2020

Med anledning av coronapandemin genomför Region Halland undersökningar av situationen i olika branscher. Undersökningarna baseras dels på intervjuer med företag (företrädesvis på VD-nivå) i Halland och dels på tillgänglig statistik.

Frågor? Kontakta näringslivschef ann-mari.bartholdsson@regionhalland.se

Bygg (fokus: bostadshus och andra byggnader)

Inledning

I normala fall brukar byggbranschen drabbas ganska tydligt av konjunkturedgångar. Coronapandemin utgör dock inget "normalt" fall och frågan är hur utvecklingen ser ut. Här fokuserar vi på byggbranschen med inriktning på företag som bygger bostadshus och andra byggnader, bestående av 497 företag med sammanlagt 2883 anställda (vilket utgör 25% av det totala antalet anställda inom byggbranschen i Halland 2018).

Mellan 2010 och 2018 ökade antalet anställda inom denna delsektor i Halland kraftigt, från 1873 till 2883. Dessa företags omsättning uppgick 2018 till 9986000 tkr vilket motsvarar 4,6% av den totala omsättningen och 3,8% av arbetstillfällena i det halländska näringslivet.

Röster från branschen

Coronakrisens påverkan på byggbranschen i Halland framstår så här långt som relativt begränsad. Flertalet intervjuade uppger att man har jobb och att det rullar på. I dagsläget är det således inte brist på jobb som är det stora problemet utan snarare svårigheter med materielleveranser, svårigheter för polska och andra utländska byggnadsarbetare att komma hit och sjukskrivningar.

En vd menade att "Folk är hemma för att de hostar lite. Sjukskrivningarna är större. Konsekvenserna är att jobben saktar efter, och det blir snöbollseffekter där jobb som skulle vara klara nu släpar efter". En annan lyfte fram betydelsen av reserestriktioner för utländsk arbetskraft: "Vi behöver minst 150000 utländska medarbetare i svenska byggbranschen och om de försvinner nu av detta så kommer det bli stora problem för byggen i Sverige".

Problemen och synen på tillvaron skiljer sig något beroende på vilka man i huvudsak jobbar åt. De som har större projekt och uppdrag åt exempelvis kommunala fastighetsägare märker mindre av krisen. På privatsidan är förändringarna mer påtagliga. Inomhusarbeten i privata hem och äldreboenden har minskat till följd av corona men möjligen också för att fler privatkunder renoverar själva, som en vd spekulerade.

Ännu inga större problem

Som nämnts har flertalet intervjuade företag alltså inte påverkats i så stor omfattning ännu. Uttryck som att "Vi har full beläggning", "Inga problem" och "Jättemycket att göra just nu" är talande. Då är det viktigt att komma ihåg att vi, åtminstone fram tills för en månad sedan, befann oss i vad som varit en lång högkonjunktur vilket förstås gjort att byggbranschen haft väldigt mycket att göra.

Men viss oro för framtiden

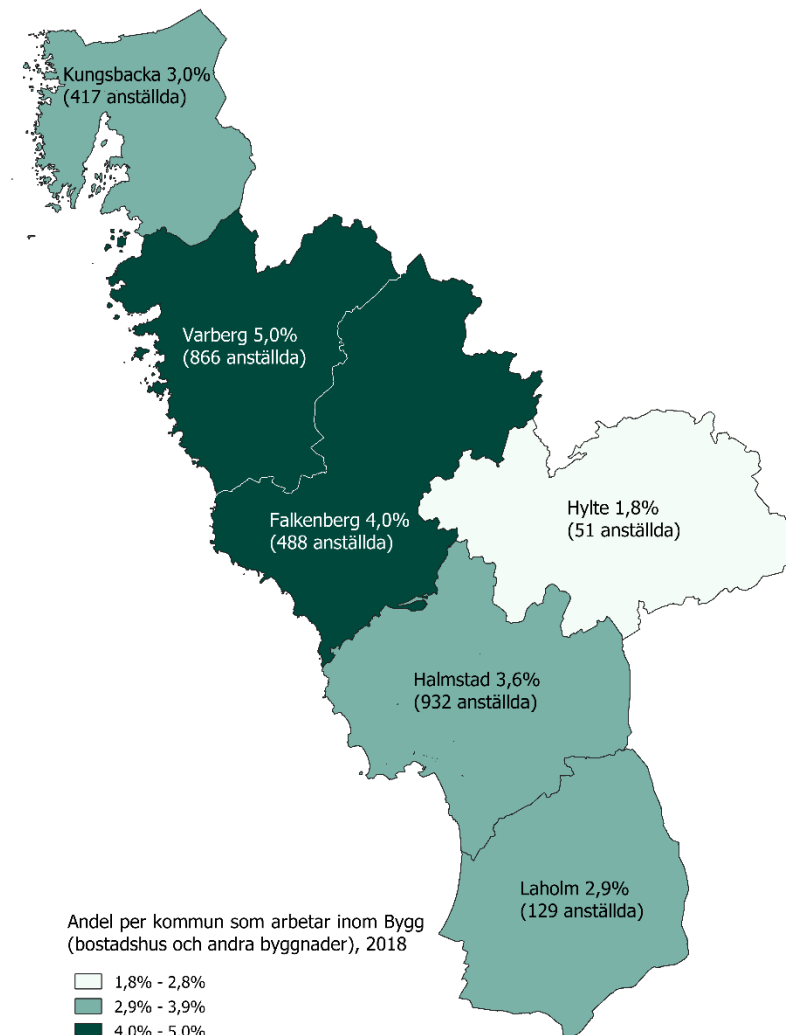
Att många ännu inte märkt så stor skillnad ska dock inte tolkas som att det inte finns viss oro. Faktum är att oron för framtiden för såväl branschen som för det egna företaget är märkbar men synen på hur länge man tror sig ha en god ruljans varierar. Ett par företagare uppger att man har orderböckerna fyllda året ut och till och med en bit in på 2021.

Som en vd vi talade med beskrev det "Nu bygger vi hus för folk som beställde hus i höstas. Om krisen drar ut på tiden kommer inga beställningar att läggas i höst vilket innebär en påverkan på branschen om cirka ett år". Andra upplevde dock inte situationen som lika positiv utan menar att jobben räcker till semestrarna men att hösten kommer att bli svår. Ytterligare någon uttrycker det som att "Vi överlever, men resultatet blir noll om inget förändras inom tre månader. Därefter blir det förluster...".

Samtidigt finns det en stor osäkerhet vilket de flesta som vi intervjuat var inne på. Det finns en mängd faktorer som kommer att påverka hur ekonomin i stort utvecklas vilket i sin tur har betydelse för de halländska byggföretagen. Bland annat nämner man hushållens ekonomi, efterfrågan på bostadsmarknaden och kommunernas benägenhet att bygga.

Just det sistnämnda var en viktig faktor för några företag, samtidigt som man idag upplevde vissa problem med att exempelvis få komma in på äldreboenden på grund av besöksrestriktioner. Får man inte ens vara på plats är det självklart svårt att få något gjort. Som en företagare uttryckte det "Vi kommer inte in överallt. Främst äldreboenden och äldre privatpersoner, men också yngre, vill inte att vi kommer".

"Under tidigare lågkonjunkturer har ju staten gått in och stimulerat byggbranschen, så det är jag helt övertygad om att man kommer göra även den här gången".

Bygg (fokus: bostadshus och andra byggnader)

Återhämtning

Synen på hur lång tid det kommer att ta innan branschen och det egna företaget återhämtar sig efter krisen varierar. Några uppger att allt kommer att flyta på som normalt genom krisen och att det därför inte finns några problem med att komma tillbaka. Andra ser en tänkbar uppförbacke i sex månader till ett år. Mycket är avhängigt hur efterfrågan kommer att utvecklas. Leveranser och tillgång till material kan också vara en flaskhals.

Bankernas vilja att låna ut till privatkunder nämns också som en viktig faktor för att få hjulen att snurra igen i likhet med kommunernas förmåga att få igång byggprojekt. En vd nämner också tillgången till arbetskraft när kurvan vänder uppåt men menar att det bör finnas att tillgå bland de som förlorat sina jobb under krisen.

Statens stödåtgärder

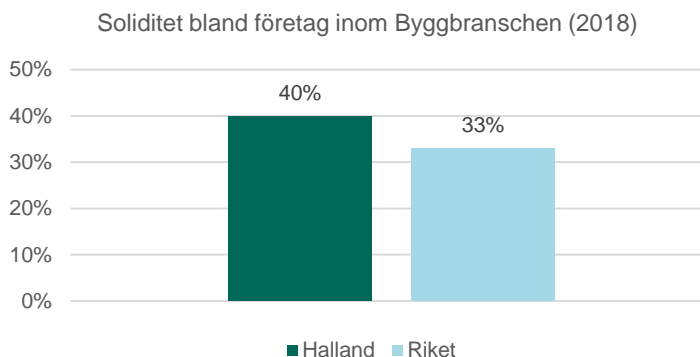
Företagens kunskaper om befintliga stödåtgärder varierar beroende på att vissa inte har sett det som aktuellt att söka stöd. Andra pekar på att lättnader vad gäller arbetsgivaravgift och sociala avgifter är positivt och värdefullt i likhet med den slopade karensgdagen. Man framhåller också att det är angeläget att det finns en långsiktighet i stödpaketet, då problemen kommer i ett senare skede i byggbranschen.

Permitteringar verkar, åtminstone i några fall, vara lite problematiskt. Som en Vd uttryckte det "... kan man ju inte byta folk mitt i ett bygge mitt på dagen".

"För oss som företag är vi igång direkt - Inga problem! Det som påverkar är hur lång tid kunderna tar tid på sig att komma igång.

"Vi har jättemycket att göra just nu, men kommer det byggas något i framtiden?"

"Det måste finnas kvar hjälp och stöd även nästa år vid den här tiden för de företag som inte drabbas förrän då"

Motståndskraft

Företagens soliditet (eget kapital i procent av summa skulder och eget kapital) kan sägas vara ett generellt mått på företagets finansiella styrka. En soliditet på 100% innebär att ett företag kan finansieras helt med eget kapital och 0% innebär att man inte har något eget kapital alls. En hög soliditet innebär i normalfallet att företaget har bättre motståndskraft mot kriser.

Några av de vi intervjuat lyfte också frågan om byggföretagens soliditet. De som hade reserver innan krisen har bättre förutsättningar att klara sig igenom än de som hade en sämre ekonomi i utgångsläget. Få vågar sig på att sja om konkurser men en siffra som nämns är att 15 – 20 % av de mindre företagen kommer att slås ut.

Jämför man soliditeten bland de halländska företagen inom byggbranschen med riksgenomsnittet visar det sig att de halländska företagen har en tydligt högre soliditet (40%) jämfört med övriga i riket (33%). Detta innebär alltså att byggbranschen i Halland står relativt starkt.

Kommer prisbilden förändras?

Några av de vi talat med lyfte frågan om prisbild och lönsamhet. Som en Vd uttryckte det "Det är som att leva i ett vacuum, och allt bara ligger och väntar. Det fanns indikationer på en svår höst sedan innan med en prisbild som rasar och allt detta med corona spår på alltihop".

Samtidigt menade han att det, om kostnadsläget förändras, kan bli billigare att bygga vilket skulle kunna göra att kommuner drar igång byggprojekt lite snabbare än man annars kanske skulle ha gjort. Men "även kommunala bolag måste kanske hålla igen lite mer framöver och då kan det på sikt bli tuffare tider".

Å andra sidan finns det företag som inte alls märkt något av en förändrad prisbild, men poängterade ändå att det är viktigt att kunna hålla kvar samma nivåer som tidigare: "Det ser inte ut som att priserna går ner ännu. Det är viktigt att taken håller". För ytterligare ett företag, som redan hade långa väntetider, tycks coronakrisen mest innebära att man kan korta ned väntetiden för kunderna något.

Olika typer av företag

Även om den typ av företag vi intervjuat kan tyckas vara en väldigt specifik grupp inom byggbranschen, så finns det en ganska stor variation i vilka kunder man har och detta påverkar förutsättningar under krisen. Som en Vd uttryckte det: "Det händer ingenting det närmaste året. Vi saknar folk faktiskt. Det är inte svårt att fylla orderboken under kommande året. Men nästa år tror jag att vi kommer få säga upp folk. Om byggandet försvinner så kommer de stora byggdrakarna som vanligtvis inte är på vår marknad, vilja ta de jobb som vi vanligtvis har i vår nisch".

De företag inom byggbranschen (bostadshus och andra byggnader) som intervjuades den 8-20 april omfattar ungefär 18% av de anställda och 29% av omsättningen av samtliga företag inom delsektorn.